

**MINISTERSTVO VNÚTRA SR
ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE
POBOČKA PREŠOV**

Korčuliarsky spolok v Prešove

1928 – 1936

Inventár

**Mgr. Anton Dopirák
Prešov 2009**

© MV SR, Štátny archív v Prešove

Ú V O D

Korčuliarsky spolok v Prešove vznikol v roku 1872. Zachovaný archívny materiál neobsahuje priamy doklad o založení spolku, z nepatrne zachovaného fondového materiálu je však zrejmé, že spolok skutočne pôsobil na území mesta Prešova od spomínaného roku. Uvedený fakt dosvedčuje odtlačok kruhovej pečiatky spolku na platobnom výmere k zaplateniu poplatkov mestu za rok 1933 (*inv. č. 4*), v ktorého strede je uvedený rok 1872 pod nápisom PREŠOV. Kruhový odtlačok v hornej časti uvádza názov spolku v slovenskom jazyku ako BRUSLIARSKY SPOLOK, jeho dolná časť uvádza názov v maďarskej podobe KORCSOLYÁZÓ EGYLET. Rok 1872 uvádzajú v opise pečiatky spolku aj jeho stanovy a to v § 3, kde je spolok označený ako Eperjesi korcsolyázó-egylet.

Stanovy sa v písomnostiach spolku nezachovali. Vo februári 1902 boli schválené ministrom vnútra v Budapešti stanovy Prešovského brusliarskeho spolku, nie je však možné zistiť, či tieto stanovy sú pôvodnými stanovami. Ich viazaný exemplár vydaný tlačou v Prešove v kníhtlačiarňi Árpáda Kóscha v roku 1902 sa nachádza v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove pod signatúrou A 38689.

Účelom spolkovej činnosti bolo združiť obyvateľov mesta a blízkeho okolia venujúcich sa korčuľovaniu. Za týmto účelom si spolok od mesta Prešova prenajal pozemok blízko centra mesta, kde vybudoval vlastné klzisko. Pôvodne spolok vytvorili pravdepodobne majetnejšie vrstvy obyvateľstva, v prvej polovici dvadsiateho storočia mal však spolok už pomerne širokú členskú základňu. Do roku 1928 platil spolok mestu nájomné vo výške 200 Kč mesačne, v tom istom roku bola upravená výška nájomného až na 1000 Kč za mesiac a to dokonca na návrh samotného spolku. Impulzom k tomuto kroku bol fakt, že spolok na letné mesiace prenajímal mestom prenajaté nehnuteľnosti Tenisovému klubu v Prešove, čo mestské zastupiteľstvo považovalo za porušenie nájomnej zmluvy. Nový návrh mesačného nájomného však mesto akceptovalo, pôvodná nájomná zmluva podpísaná na dobu od 1. 1. 1906 do 31. 12. 1940 preto ostala v platnosti. Dlhodobá nájomná zmluva, ako aj priaznivá finančná situácia dovoľila realizovať spolku i ďalšie investičné akcie. Spolok vlastným nákladom v skoršom období vybudoval korčuliarsky pavilón a mal záujem o odkúpenie ďalších, v susedstve ležiacich nehnuteľností, smerujúc svoje úsilie o vytvorenie parkového koridoru v centre mesta, ktorého súčasťou by bolo klzisko a v letnom období tenisové kurty.

Sídlom Korčuliarskeho spolku v Prešove bola Dolná okružná ulica č. 30. Na jeho čele stál predseda volený valným zhromaždením a výbor spolku. Valné zhromaždenie, výbor

a funkcionári tvorili orgány spolku. Funkcionársku obec, okrem predsedu, tvorili podpredsa, zapisovateľ, pokladník a ľadový majster. Ich kompetencie boli určené stanovami spolku. Meno prvého predsedu spolku nepoznáme, známe je len meno Dr. Karola Floriána, ktorý vykonával funkciu predsedu určite aj v období rokov 1928 až 1936, čo je zrejme z dochovaného archívneho materiálu. Výbor spolku mal sedem členov, v roku 1932 ho tvorili: Jozef Farkas, Belo Gregor, Dr. Markus Hirschfeld, Gustáv Matherny, Dr. Ferdinand Pollák, Dr. Ladislav Števonka a Štefan Stanislav. Výnimočnú pozíciu zastával ľadový majster, ktorého pracovnou náplňou bola starostlivosť o ľadovú plochu klziska. V tomto období ju vykonával p. Mochnay. Kontrolnú komisiu spolku na kontrolu činnosti predsedu a výboru tvorili Jozef Farkas, Dr. Dezider Lefkovics a Dr. Emil Moskovitz.

Členom spolku sa mohol stať každý kto zaplatil predpísané členské, stanovené valným zhromaždením spolku. Každý člen vlastnil členskú knižku. Okrem plnoletých osôb boli členmi spolku aj študenti a žiaci prešovských škôl. Spolok mal premyslenú koncepciu rozvoja členskej základne, starostlivosť o mládež patrila medzi priority spolkovej činnosti. Spolupráca so školami tkvela v rozširovaní sezónnych žiackych lístkov, či v poskytovaní zliav na vstupy pre školskú mládež. Takýmto spôsobom predstavenstvo spolku, podľa vlastných slov, prispievalo dlhodobo k zdravému telesnému vývinu mládeže. V roku 1931 členský príspevok činil 60 Kč, žiacky členský príspevok bol určený vo výške 33 Kč. Deti do desiatich rokov a sprevádzajúca osoba zaplatili za vstup 22,50 Kč. Mimo týchto príjmov profitoval spolok aj z prenajímania ľadovej plochy a to prevažne na účely hokejové. V areáli spolku sa konali hokejové turnaje a krasokorčuľarske exhibície. Zo zachovaných archívnych prameňov je zrejme, že spolok žil čulým spoločenským životom.

Rovnaké pramene nám však nedovoľujú zistiť bližšie okolnosti zániku spolku. Časové rozpätie fondu je určené rokmi 1928 – 1936, toto rozpätie však nie je aj dobou existencie spolku. Zo zachovanej korešpondencie predpokladáme, že agenda spolku mohla byť výrazne bohatšia, žiaľ, zrejme sa nezachovala. Fond Korčuľarsky spolok pribudol do archívu dňa 14. 1. 1966 (*por. č. 143*) ako materiál vyčlenený z fondu Evanjelické kolégium v Prešove (*v súčasnosti v starostlivosti MV SR, Štátny archív v Prešove*), teda nie priamym odovzdaním zaniknutým spolkom či jeho nástupcom. Otvorenou zostáva otázka, kedy a ako spolok zanikol. Konštatovať možno len to, že po roku 1945 bývalý Okresný národný výbor v Prešove nevedol Korčuľarsky spolok v Prešove v evidencii existujúcich spolkov.

Fond tvorí iba *spisový materiál* spolku, v prevažnej miere tvorený korešpondenciou s inými inštitúciami. Je usporiadaný chronologicky podľa ročníka vzniku, väčšia časť je písaná v slovenskom jazyku, časť v jazyku maďarskom a nemeckom. Celkový rozsah inventarizovaného materiálu je 0,12 bm, čo predstavuje jednu archívnu škatuľu. Nakoľko sa fondu nedotklo vnútorné vyradenie je tento rozsah pôvodným rozsahom fondu.

Inventárny záznam obsahuje inventárne číslo, časový rozsah resp. ročník, číslo škatule a stručný záznam obsahu spisu. Inventárna jednotka je označená arabskou číslicou, inventár tvorí šesť inventárnych jednotiek.

K inventáru je vyhotovený menný, miestny, vecný register a register korporácií, v ktorých sa heslá odvolávajú na inventárne čísla. Pre vyhľadanie spisu je potrebné uviesť inventárne číslo a obsah spisu.

Množstvo zachovaného materiálu je nepatrné, jeho zloženie však potvrdzuje našu domnienku o čulom spoločenskom živote spolku, ako aj o jeho významnom postavení v mestskej komunite. Nepochybne je bádateľsky veľmi zaujímavým materiálom, minimálne v snahe zdokumentovať športový život v meste Prešov v tridsiatych rokoch 20. storočia.

Inventár fondu Korčuliarsky spolok v Prešove vyhotovil, fond spracoval a usporiadal Anton Dopirák v mesiacoch jún a júl 2009 v sídle MV SR, Štátny archív v Prešove, pobočka Prešov, Slovenská ul. č. 40. Inventár bol vyhotovený v programe Bachsystem-Inventáre s celkovým počtom záznamov: 6. Knižná forma inventára bola vyhotovená v textovom editore Word a stala sa súčasťou skupinového inventára s názvom Spolky.

Korčuliarsky spolok v Prešove 1928 – 1936

II. Spisový materiál

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. škatule</i>
1.	1928 Návrh nájomného za pozemok prenajatý mestom.	1
2.	1931 Žiadosť Obchodného grémia v Prešove o zľavnené lístky pre učňov. Československo-maďarský telovýchovný zväz v Košiciach - ponuka na hokejový zápas.	1
3.	1932 Zapožičanie klziska na hokejové zápasy a tréningy. Dohoda s Československo-maďarským telovýchovným zväzom v Košiciach a Košickým športovým klubom. Správa z valného zhromaždenia spolku. Žiadosť Športového klubu Slávia Prešov a Prešovského telocvičného a šermovného spolku o prenájom klziska na hokejové účely. Tenisový klub v Prešove - žiadosť o poskytnutie zľavy. Žiadosť spolku o odkúpenie nehnuteľnosti od mesta Prešova. valné zhromaždenie sa konalo 27. 11. 1932	1
4.	1933 Platobný výmer na zaplatenie dávok mestu. Rozhodnutie mesta Prešova o úprave účtu za spotrebovanú vodu. Sabinovský drevodrábajúci podnik v Prešove – pohľadávka za nakúpené drevo. Prepustenie klziska Športovému klubu Slávia v Prešove - podmienky. Exekúcia voči Antonovi Kovalyikovi, zamestnancovi spolku.	1

5. 1935 1
Výzva Slovenskej ligy na Slovensku v Prešove na odstránenie dvojjazyčných hlásení. Ohlásenie krasokorčuliarskej exhibície. Pohľadávka Elektrotechny A. G. v Prahe. Ponuka na odkúpenie budovy kuchyne bývalej mestskej nemocnice. Spolupráca s Karpatským spolkom v Kežmarku.
6. 1936 1
Výzva riaditeľstvu Štátneho reálneho gymnázia v Prešove vo veci sezónnych žiackych lístkov.

MENNÝ REGISTER

K

Kovalyik, Anton – 4

MIESTNY REGISTER

K

Kežmarok - 5

Košice - 2, 3

P

Praha - 5

Prešov - 2 – 6

VECNÝ REGISTER

B

budova -

- mestskej nemocnice - 5

- odkúpenie - 5

D

dávky, zaplatenie - 4

dohoda - 3

E

exekúcia - 4

exhibícia krasokorčuliarska - 5

H

hlásenia dvojjazyčné - 5

hokejový zápas - 2, 3

K

klzisko -

- prenájom - 3

- prepustenie - 4

- zapožičanie - 3

krasokorčuliarska exhibícia - 5

N

nájomné, návrh - 1

nehnutelnosti, odkúpenie - 3

nemocnica mestská, budova - 5

P

platobný výmer - 4

pohľadávky - 4, 5

pozemok mestský, prenajatie – 1

T

tréning - 3

U

uční, zľavnené lístky – 2

Ú

účet, úprava - 4

V

valné zhromaždenie, správa - 3

výzva - 5, 6

Z

zamestnanci - 4

zľavy, poskytnutie - 3

Ž

žiaci, sezónne lístky – 6

REGISTER KORPORÁCIÍ

C

Československo-maďarský telovýchovný zväz v Košiciach - 2, 3

E

Elektrotechna A. G. v Prahe - 5

K

Karpatský spolok v Kežmarku - 5

Košický športový klub v Košiciach - 3

O

Obchodné grémium v Prešove - 2

P

Prešovský telocvičný a šermovný spolok v Prešove - 3

S

Sabinovský drevodrábajúci podnik v Prešove - 4

Slovenská liga na Slovensku v Prešove - 5

Športový klub Slávia v Prešove - 3, 4

Štátne reálne gymnázium v Prešove - 6

T

Tenisový klub v Prešove - 3